

hygg & hoyr

Fríggjadagur 11. oktober 1996

Góð gáva frá føðingardagsbarninum

MAGNUS DAM

Útvarp Føroya, sum í februar mánaði næsta ár rundar tey fjóruti árin, vil í samband við føðingardagin geva lurtarunum eina viðkaða og meiri fjølbroytta vetrarskrá. Ikki kann sigast annað enn at hendan gávan, sum lurtarin fær frá føðingardagsbarninum, og sum vit hava møguleika fyri at njóta hvønn dag í fleiri mánaðir, er ein góð gáva.

Hvønn morgun kunnu vit lata upp fyri lurtitólunum og hoyra Góðan morgun Føroyar viðgera ymisk evni á ein lættligan og áhuga-verdan hátt. Og allan dagin líka til klokkan tíggu á kvøldið borðreiðir útvarpið við sendingum av einum-hvørjum slagi fyri ein-hvønn.

Í ár hevur Góðan morgun Føroyar-manningin broytt sendingina soleiðis, at hon hvørja viku hevur eitt ávíst tema. Hesa vikuna hevur temaið verið alt tað, sum hevur við fletting at gera. Hetta er eitt væl-valt tema, sum kemur hópin av fólki við just nú. Tað, at hava eitt ávíst tema hvørja viku, er eisini ein góð skipan, tí ein sending á ein hálvan tíma ella eitt innslag á tveir minuttir ofta letur lurtaran sita eftir við nógvum ósvaraðum spurningum.

Ein sending, sum í hvørt fall lat meg sita eftir við onkrum ósvaraðum spurningi, var Føroyar í dag týskvøldið, sum Gunnar Skúvadal legði til rættis. Men tíðindamaðurin kann ikki lastast fyri at so var, tí hann hevur uttan iva gjørt sitt besta til tess at lýsa størsta ósemjuna á landsins størsta arbeiðsplássíð, Landsjúkrahúsinum.

Hjá nógvum er ósemjan helst torfør at fáa greiðu á, og tað er eisini torført at lýsa eitt so stórt mál eftir bert einum hálvum tíma. Men hetta megnaði tíðindamaðurin væl, og endamálið við sendingini, sum var at hoyra málið frá so nógvum síðum sum gjørligt eydnaðist eisini partvist. Bert partvist, tí tann ella teir persónarnir, flestu lurtararnir uttan iva eisini við hoyrt, ikki vóru við í sendingini. Teir eru sjúkrá-húsetjórn, Høgni Joensen og læknaestjórn Pál Weihe, sum nærur einsamallir

finngu alla skuldina av ósemjuni á LS. Bert spell, at hesir menn ikki hava nóg breiðan rygg ella nóg góðan hug til at luttaka í sendingini og antin visa aftur ákærunum ella koma við sínari áskoðan um ósemjuna á arbeiðsplássin-um, teir sjálvir hava ábyrgdina og leiðsluna av.

Hesir báðir menn hava verið teir, vit hava hoyrt allarminst frá undir allari ósemjuni.

Men Gunnar Skúvadal kann sum sagt ikki lastast fyri, at onkur ósvaraður spurningur var, og hann fekk eina frálika sending burturur tí tilfari, hann hevði.

Ein onnur sending, sum var minni væleydnað var Alvaratos í SvF mikukvøldið. Sjálvst um Brynhild Thomsen hevur framúr góð evni sum spyrjari, so eydnaðist tað ikki so væl við Ják-upi Danielsen í reyða stólinum.

Tað bleiv nakað nógv av tí góða, tá hon fyrst tjugundu ferð spurdi hann, um hann ikki dugdi at sýggja tað logiska í, at seta lónirnar og skattin niður til tess at bota um møguleikarnir hjá útflutnings-vinnuni. Maðurin hevði longu svarað nei til spurningin fleiri ferðir, og sagt at grundarlagið fyri ætlanini var ov tunt.

Og tá ið Brynhild gjørdi eina meininga-kanning millum „vanliga mannin á gøtuni“ um spurningin, um hann var til reiðar at fara niður í lön, um hann fekk trygd fyri, at hann hevði meira eftir aftaná skatt, var tað ov „lágt“.

Sjálvandi svara øll ja til ein tilkan spurning, og kanningin var betur ógjørd. Um sendingin var betur ógjørd skal eg ikki meta um, men hon var í hvussu er gjørd betur, um onnur sjón-armið enn tey hjá An-finni Kalsberg og Bjarta Mohr eisini høvdu fingið rúmd í sendingini. Tá hevði grundarlagið undir sendingini verið betur, og kjakið millum tey bæði Brynhild og Ják-up hevði verið áhuga-verdani at lítt á.

Høgni Hoydal um journalistikk:

Eru vit reel, brenna vit ongar brýr

MAGNUS DAM

Høgni Hoydal kom beinleiðis frá RUC í Roskilde í Danmark, har hann hevði lisið søgu og samskipti til eitt starv í Sjóntarpi Føroya.

Av tí at hann ikki hevði eina journalistiska útbúgving í bakhondini, sigur hann, at tað var torført í byrjanini, at skula umstilla seg til at gera journalistiskt arbeiði.

„Aðrenn hevði eg góða tíð til at fordjúpa meg í tingini, men nú skuldi tað ganga skjótt.“

„Av tí at eg hevði lisið søgu, hevði eg í byrjanini, og havi kanska enn, hug til at fara undir ein langan fyrilestur hvørja ferð, eg skuldi gera okkurt smáting. Tað var torført at venja seg við, og arbeiðið var ein kollvelting í minum lívi.“

„Sjónvarpið er kanska eitt serliga stressað arbeiðspláss, men eg havi fingið nógvar avbjóðingar, og eri sloppin at gera nakrar sendingar bæði úr føroyska gerandisdegnum og um søgulig viðurskipti. Tað haldi eg hevur verið áhugavert, og so leingi tað er áhugavert og inspirerandi at vera her, havi eg hug til hetta, sigur hann.“

Grønlandsútróðurin

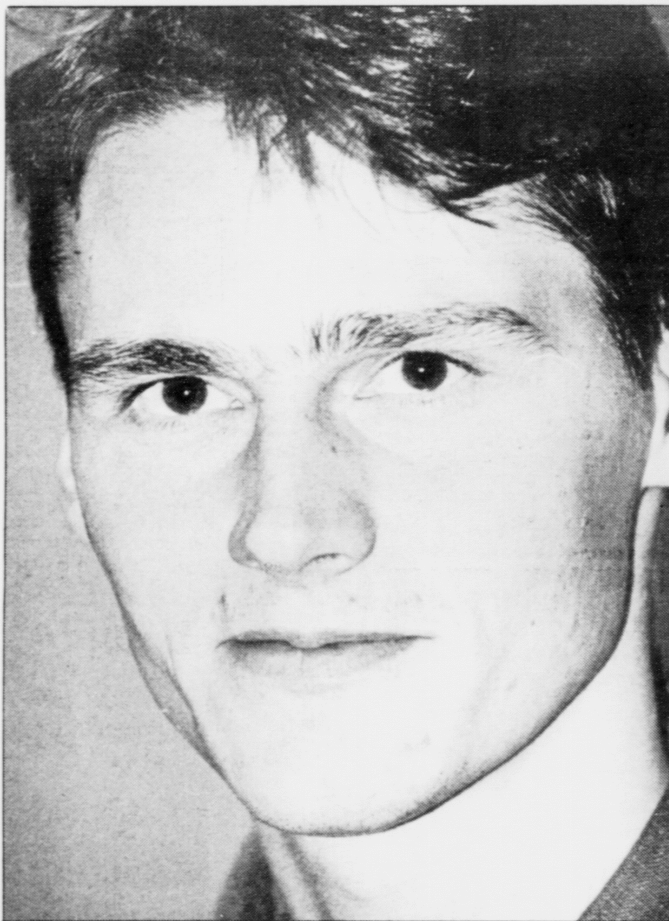
Tað, at Høgni hevur lisið søgu verður ikki heilt gloymt ella burturbeint, sjálvst um hann nú arbeiðir í sjónvarpinum.

Seinastu tíðina hevur hann, síðuleypandi við at passa arbeiðið við innsløgum til Dag og viku, arbeitt við nokrum sendingum um føroyingarnir, sum røðu út í Grønlandi í 50'unum.

„Ætlanin er, at tað skulu gerast fimm sendingar, ið lýsa hetta tíðarskeiðið í føroyskari søgu.“

„Eg havi ætlað at hesar sendingar skulu kunna vera eitt slag av søguligum dokumenti yvir eina áhugaverda tíð í føroyskari søgu.“

Sjálvt um Høgni hevur lisið søgu, visti hann ikki, at grønlandsútróðurin hevði

„Nógv av tí, sum er hent í bankamálinum, er farið fram handan leiktjöldini, og skulu vit koma víðari í føroyska samfelagnum, má alt koma fram, sigur Høgni Hoydal Mynd: Kalmar Lindenskov

havt so nógv at siga fyri Føroyar og føroyingar.

„Útróðurin var álitið hjá føroyska búskapinum, og alt tað føroyska samfelagið var á ein ella annan hátt tilknýtt Grønlandsútróðrinum. Til dømis var ein bygd sum Sørvgaur næstan manntóm, tí allir mennirnir vóru í Grønlandi.“

„Tað fýrliggur ikki serliga nógv tilfar um just hetta tíðarskeiðið í føroysku søguni.“

„Og hvørki ein sjónvarps-sending ella eitt verk er nóg mikið til at lýsa allar hend-ingarnar og avleiðingarnar av grønlandsfiskiskapinum, men Fróðskaparsetrið hevur í longri tíð eisini inn-savnað tilfar og havt samrøður við menn, sum vóru har yviri, og har kemur helst eitt stórt verk seinni.“

Tær tungu sakirnar

Høgni dámar væl at gera sendingar og innsløg, sum krevja eitt sindur av fyrrei-

king og kanningararbeiði. Tað er ofta hann, sum fær uppgávuna, tá ið málini snúgva seg um banka-kreppuna, Fiskavirking og annað.

„Tað er so stórtur partur av tí, sum er hent í til dømis bankamálinum, sum er farið fram handan leiktjöldini, og sum eg haldi má koma fram, skulu vit koma víðari í føroyska samfelagnum. Tí dámar mær væl at fara djúpt niður í nógur mál og grópa í pappírnum í donskum ministerium. Um eg fái tíð til tað, er tað hetta mær dámar best.“

Men honum dámar eisini væl at lýsa vanliga gerandis-dagin úti á bygðunum.

„Tú missir perspektivið, um tú bara situr her í Vørsluni og ikki kemur út millum vanlig fólk. Eg var eina viku í Vági og gjørdi eina sending um støðuna har, og tað var eitt sera læruvikið upplivið, sigur hann.“

Skulu gloyma objektivitetin

Høgni Hoydal heldur ikki, teir føroysku fjølmiðlarnir skulu hugsað so nógv um objektivitet.

„Um vit lýsa málið frá øllum síðum, soleiðis at allir partar fáa havið at úttala seg, eru vit reellir, og tað er tað, tað snýr seg um.“

„Eru vit tað, brenna vit ongar brýr, óansæð um vit koma til at trækja onkran á tæmar.“

„Men vit duga ikki nóg væl at lýsa føroysk konfliktmál. Óttin fyri, at vit verða illa dámd, spælir helst inn. Er tað harafturimóti ein danskari ella annar, sum ikki er partur av føroyska gerandisdegnum, vit skulu intervi-ewa, kunnu vit skjótt vera hartsláandi. Men er talan um ein føroying, verður journalistikkurin ofta mikrofóhaldari, og tað mugu vit royna at koma burtur frá, sigur Høgni Hoydal at enda.“